

Ostatni rozdział części drugiej (§ 15) zawiera (tymczasowe) podsumowanie i powtórzenie tez zawartych w poprzednich rozdziałach (szczególnie kolizji norm przedstawionych w § 6). W tym miejscu najbardziej widoczny staje się poważny mankament tej publikacji. Autor prezentuje rozwiązania problemów, które przedstawiał szczegółowo dużo wcześniej. Konieczne staje się więc niekiedy ponowne przewertowanie przeczytanych wcześniej stron w celu przypomnienia szczegółów danego problemu.

Część trzecia pracy została zatytułowana: „Wzajemne oddziaływanie pomiędzy Konwencją a prawem europejskim”. Autor poświęcił jej 6 rozdziałów. W pierwszych trzech rozdziałach tej części Ulrich G. Schroeter analizuje oddziaływanie Konwencji na prawo europejskie. W pierwszym rozdziale tej części (§ 16) Autor zwraca uwagę na wpływ Konwencji na działania o charakterze prawotwórczym, które podejmowane są przez Komisję Europejską. Omawia także problemy powstałe w następstwie wspomnianego działania. Kolejny rozdział (§ 17) porusza problematykę obowiązku uwzględniania treści i zakresu zastosowania Konwencji w procesie recepcji i stosowania prawa europejskiego przez organy państwa, w którym ona obowiązuje. W ostatnim rozdziale (§ 18), który dotyczy wpływu Konwencji na prawo europejskie, Ulrich G. Schroeter przedstawia rolę, jaką do tej pory odegrała Konwencja w toczącym się obecnie procesie tworzenia europejskiego kodeksu cywilnego. Autor stara się także ocenić, jaki stosunek będą miały w przyszłości oba akty względem siebie.

Dalsze trzy rozdziały Autor poświęcił ocenie wpływu aktów prawa europejskiego na samą Konwencję. I tak w pierwszym rozdziale tej części (§ 19) omówiona została możliwość wymuszenia przez organy Wspólnoty Europejskiej ratyfikacji Konwencji wiedeńskiej przez wszystkie państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej. W kolejnym rozdziale (§ 20) Autor wskazuje głównie na niebezpieczeństwa wynikające z podobnego brzmienia przepisów Konwencji oraz niektórych dyrektyw Unii Europejskiej i związaną z tym możliwość podobnej interpretacji obu rodzajów tekstów prawnych. W ostatnim rozdziale (§ 21) Ulrich G. Schroeter przeanalizował, czy jest dopuszczalne rozstrzygnięcie sporów zaistniałych na gruncie Konwencji wiedeńskiej przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości. Autor dopuszcza w pewnych sytuacjach właściwość Trybunału w sprawach związanych z Konwencją.

Podsumowując, należy zauważyć, że do pozytywnych aspektów tej publikacji należy zaliczyć niewątpliwie uwagi zawarte w § 6 dotyczące „punktów zapalnych” pomiędzy prawem europejskim a Konwencją. Autor poddał także obszernej i wnikliwej analizie art. 90 i 94 Konwencji. Można by się natomiast zastanowić, czy tematyka poruszona w części pierwszej i trzeciej pracy zasługiwała na tak obszerne omówienie. Poza tym zrozumienie niektórych koncepcji Ulricha G. Schroetera utrudnia systematyka pracy. Rozstrzygnięcia przedstawionego częstokroć bardzo wnikliwie problemu należy szukać na dalszych stronach książki. Prowadzi to, jak już wspomniałem, do tego, że niekiedy trzeba sięgać ponownie do wcześniejszych stron, aby zrozumieć całość zagadnienia. Ze względu na merytoryczną wartość publikację należy polecić czytelnikom interesującym się międzynarodowym prawem handlowym, międzynarodowym prawem publicznym oraz prawem europejskim.

Kajetan Górny

Józef Garczarczyk, Marek Mocek, Iwona Olejnik, Robert Skikiewicz, *Wskaźniki koniunktury finansowej w diagnozowaniu i prognozowaniu rozwoju gospodarki*, Józef Garczarczyk, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań, ss. 360.

Analizowanie, diagnozowanie i prognozowanie rozwoju gospodarczego jest jednym z najważniejszych problemów badawczych makroekonomii. Tematyka recenzowanej monografii związana jest ściśle z analizą i prognozowaniem procesów gospodarczych zachodzących w gospodarce Polski w ostatnich latach po 1990 r. Wahania koniunkturalne oraz fluktuacje i cykliczność procesów gospodarczych są charakterystyczne dla zjawisk gospodarczych występujących w gospodarce

rynkowej, która pojawiła się w polskiej gospodarce po okresie transformacji na początku lat dziewięćdziesiątych. Z uwagi na fakt, że upłynęło już kilkanaście lat od wprowadzenia gospodarki rynkowej, zebrane dane statystyczne pochodzące z obserwacji pozwalają na przeprowadzenie badań. Autorzy swoimi badaniami objęli okres od początku lat dziewięćdziesiątych, a szczególnie od 1995 do 2005 r.

Podstawowym celem pracy było wykorzystanie wskaźników koniunktury sektora finansowego, szczególnie bankowego i ubezpieczeniowego, jako zmiennych objaśniających do modelowania krótkoterminowego prognozowania zmian wielkości makroekonomicznych i sektorowych. Jednocześnie Autorzy usiłowali pokazać efektywność stosowania tych zmiennych w proponowanych modelach.

Modelowanymi wielkościami makroekonomicznymi i sektorowymi, charakteryzującymi aktywność i stan rozwoju gospodarki polskiej, wybranymi do badań przez Autorów były: produkt krajowy brutto, inflacja, produkcja sprzedana przemysłu, produkcja budowlano-montażowa, eksport i import. Jako zmienne objaśniające o charakterze wskaźników wyprzedzających Autorzy zaproponowali wskaźniki proste i złożone koniunktury, które opisywały zmiany na rynku bankowym i ubezpieczeniowym w zakresie popytu, podaży, bieżącej sprzedaży usług finansowych, jak również które opisywały kondycję finansową tych instytucji, a także ogólną koniunkturę w tych sektorach.

Jako narzędzia badawcze wykorzystano w pracy procedury identyfikacyjne i opisujące wahania koniunktury na rynku finansowym oraz dokonano konstrukcji wskaźników, a następnie w modelowaniu ekonometrycznym oparto się na analizie korelacji, wykorzystano test przyczynowości Grangera oraz metody regresji do budowy prognoz i dokonano oceny jakości tych prognoz.

Wybrany obszar badawczy jest w pełni uzasadniony, gdyż jest to problematyka zawsze aktualna, a dla polskiego rynku szczególnie ważna i interesująca. Jednocześnie należy zauważyć, że zaproponowane metody badawcze są prawidłowe i również uzasadnione.

Monografia napisana została na 358 stronach, zawiera 8 rozdziałów, wstęp i zakończenie. Na uwagę zasługuje bardzo bogata bibliografia, która świadczy o tym, że Autorzy swoje badania oparli na najnowszych pozycjach krajowej i światowej literatury. Struktura recenzowanej monografii jest bardzo logiczna i posiada dobrą sekwencję prezentowanych wyników badań na tle podbudowy teoretycznej. Ponadto, praca zawiera wyniki wieloletnich badań empirycznych.

Strukturę książki można podzielić na dwie części. Pierwsza część, na którą składają się trzy pierwsze rozdziały, ma charakter teoretyczny. Rozdział pierwszy zawiera teoretyczne rozważania nad badaniami koniunktury gospodarczej. Autorzy przedstawili tutaj najnowsze tendencje i kierunki badań. Rozdział drugi ma charakter metodologiczny; zaprezentowano w nim problematykę konstrukcji wskaźników koniunktury, ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników koniunktury finansowej. Rozdział trzeci stanowi podwalinę teoretyczną do modelowania ekonometrycznego, wykorzystanego w następnych rozdziałach. Autorzy przybliżają na początku ideę modelowania ekonometrycznego i przedstawiają takie problemy, jak: wybór zmiennych objaśnianych i objaśniających, znaczenie zmiennych jakościowych, selekcję zmiennych, wskaźniki wyprzedzające dane zjawisko gospodarcze, dokonują krótkiego przeglądu modeli ekonometrycznych, a następnie przedstawiają zastosowanie modeli do prognozowania oraz ocenę trafności prognoz.

Druga część książki ma charakter empiryczny i zawiera wyniki badań przeprowadzonych dla polskiego rynku. Z uwagi na dalsze badania, Autorzy najpierw w rozdziale czwartym zaprezentowali i omówili rozwój usług finansowych ze szczególnym uwzględnieniem usług bankowych i ubezpieczeniowych w Polsce w latach 1990-2005. Kontynuacją rozdziału czwartego jest rozdział piąty, w którym przedstawiono poszerzone badania dotyczące cykli koniunkturalnych na rynku usług bankowych i ubezpieczeniowych w Polsce w oparciu o dane statystyczne, gdzie wykorzystane zostały wskaźniki proste. Rozdział kończy zastosowanie wskaźników syntetycznych dla oceny rozwoju cykli koniunktury dla rynku usług finansowych w Polsce.

Najistotniejsze, z uwagi na cel pracy i weryfikację jej głównej tezy, są ostatnie trzy rozdziały, które zawierają przede wszystkim wkład własny Autorów. Zaprezentowane tu zostały wyniki badań, które wykorzystano do diagnozowania i prognozowania rozwoju gospodarczego. Rozdział szósty poświęcony został modelowaniu ekonometrycznemu rozwoju sektora bankowego i ubezpieczeniowego. Wskazano w nim główne zmienne opisujące ten rozwój, a następnie modelowanie zostało wykorzystane do prognozowania. Wybór zmiennych można uznać za trafny i uzasadniony, gdyż dla polskiego rynku mają one znaczenie. Warto również zaznaczyć, że procedury wykorzystane do modelowania ekonometrycznego zostały wykorzystane w sposób prawidłowy; na uwagę zasługuje też sprawdzenie jakości prognozowania za pomocą stosowania klasycznych ocen błędów prognozy, a dla

czytelnika istotną sprawą jest interpretacja wyników. Wykorzystano tutaj proste i złożone wskaźniki koniunktury, które mają w dalszej części stać się zmiennymi referencyjnymi.

Rozdziały siódmy i ósmy są w swojej strukturze bardzo podobne, gdyż Autorzy przeprowadzili analogiczne badania dotyczące prognozowania rozwoju gospodarczego na podstawie wskaźników koniunktury rynku usług finansowych (bankowych i ubezpieczeniowych) w oparciu o modelowanie ekonometryczne, z tym, że w rozdziale siódmym wykorzystano proste wskaźniki koniunktury, a w rozdziale ósmym – złożone wskaźniki koniunktury rozwoju usług bankowych i ubezpieczeniowych. Należy tu zwrócić uwagę na prawidłowość wykorzystania procedur prognostycznych, ocenę błędów prognoz oraz przeprowadzoną dyskusję nad otrzymanymi wynikami.

Recenzowana monografia, jak wcześniej wspomniałam, zawiera wyniki badań empirycznych opartych na dostępnych danych statystycznych w postaci szeregów czasowych i stąd w tego typu pracach pojawia się zawsze pewna wątpliwość, czy weryfikacja tez i otrzymane wyniki można szeroko interpretować i uogólniać, gdyż na otrzymane wyniki wpływa liczba danych i długość szeregów czasowych (rozszerzenie liczby obserwacji może spowodować inne efekty badań). Uwagi te nie umniejszają wysokiej oceny recenzowanej książki, mogą jedynie inspirować do dalszych badań.

Reasumując można stwierdzić, że książka *Wskaźniki koniunktury finansowej w diagnozowaniu i prognozowaniu rozwoju gospodarki* jest cenną pozycją literaturową, która wnosi oryginalne spojrzenie do badania koniunktury gospodarczej. Z uwagi na fakt, że problematyka badań jest zawsze aktualna i nie do końca rozwiązana, każda próba podejścia naukowego jest zawsze cenna i pozwala na odmienną analizę problemu naukowego, jakim jest wpływ i wykorzystanie do prognozowania zjawisk rozwoju gospodarczego. Można zatem uznać, że recenzowana książka stanowi cenny dorobek ekonomiczny w badanym obszarze.

Za szczególne osiągnięcia dorobku Autorów uznać można:

- wybranie obszaru badawczego i określenie istotnego celu badawczego,
- bardzo dobrą strukturę książki,
- bardzo dobre wykorzystanie metod ilościowych (modelowanie ekonometryczne i metody prognozowania) do przeprowadzonych badań,
- dobrą prezentację bogatych badań empirycznych.

W związku z powyższymi uwagami stwierdzam, że recenzowana monografia naukowa jest cenną pozycją z obszaru badań rynkowych i z pewnością będzie z niej korzystać liczne grono osób.

Wanda Ronka-Chmielowiec

Katarzyna Gabryelczyk, *Fundusze inwestycyjne*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006, ss. 270.

Zmiany zachodzące w systemie lokowania oszczędności w Polsce sprawiają, że szybko rośnie zainteresowanie działalnością funduszy inwestycyjnych. Autorka opracowania podjęła zatem problematykę aktualną, w polskiej literaturze rzadko stanowiącą przedmiot pogłębionych badań i analiz. Dynamiczny przyrost funduszy inwestycyjnych w Polsce, zmiany regulacji prawnych zasad ich funkcjonowania, jak też różnorodność tych funduszy wymagają kompleksowej oceny w postaci zwartych opracowań i publikacji sprzyjających poznaniu logiki inwestowania na rynku funduszy inwestycyjnych.

Książka K. Gabryelczyk *Fundusze inwestycyjne*, zgodnie z założonym celem, wyjaśnia ideę wspólnego inwestowania oraz określa zasady funkcjonowania funduszy inwestycyjnych w Polsce, Stanach Zjednoczonych i w Unii Europejskiej.

Przekrojowy charakter publikacji powoduje, że obok prezentacji bardzo podstawowych kwestii związanych z funkcjonowaniem funduszy inwestycyjnych poruszono w niej zagadnienia szczegółowe dotyczące prawno-organizacyjnych rozwiązań działalności funduszy inwestycyjnych w poszczególnych gospodarkach oraz zasad zawierania transakcji na rynku finansowym. Układ tematyczny i dobór treści publikacji sprawiają, że stanowić może ona przedmiot zainteresowania zarówno drobnych inwestorów poszukujących możliwości zmian w dotychczasowych przyzwyczajeniach